

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków, 23 czerwca 2015r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. IX Gospodarczy w składzie:

sędzia SO Dariusz Pawłyszcz

protokółant st. sekr. sąd. Aleksander Powroźnik

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Krakowie 23 czerwca 2015r. sprawy z powództwa (...)Sp. z o.o. w K. przeciwko (...) Sp. z o.o. w Z. o zapłatę 563.583,00 zł z ustawowymi odsetkami

I zasądza od pozwanej na rzecz powódki:

- 49.771 (czterdzieści dziewięć tysięcy siedemset siedemdziesiąt jeden) zł z ustawowymi odsetkami od 1 października 2011r.,

- 99.542 (dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy pięćset czterdzieści dwa) zł z ustawowymi odsetkami od 1 lipca 2012r.

wraz z kosztami postępowania 11.066 (jedenaście tysięcy sześćdziesiąt sześć) zł;

II oddala powództwo w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Powodowy dostawca wniósł o zasądzenie od pozwanego odbiorcy 563.582,52 zł z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania za niezamawianie rzeczy wytwarzanych przez powoda zgodnie z umową o współpracy, w tym:

1. 26.521,38 zł tytułem zwrotu nakładów poniesionych przez powoda,

2. 537.061,14 zł tytułem utraconych dochodów za okres od 1 sierpnia 2011r. do 24 stycznia 2012r. (89.510,19 zł miesięcznie), gdy upłynęło trzymiesięczne wypowiedzenie umowy dokonane pismem odbiorcy z 21 października 2011r. doręczonym 24 października 2011r.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty [k.273] pozwany odbiorca wniósł o oddalenie powództwa, ponieważ:

1. z uwagi na nienależyte wykonywanie umowy przez dostawcę odbiorca ze skutkiem natychmiastowym w dniu 28 lipca 2011r. wypowiedział umowę najmu urządzeń koniecznych dla wykonywania przez dostawcę umowy o dostawy, a dostawca nie miał własnych maszyn, na których mógłby realizować zamówienia odbiorcy,

2. dostawca nie poniósł szkody, gdyż odbiorca w umowie nie zagwarantował zamawiania produkcji w jakimś określonym rozmiarze.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany jest dostawcą (...), która jest jedynym wspólnikiem pozwanej spółki [KRS k.305]. Część produkcji pozwany postanowił zamówić u powoda, który w tym celu kupił zakład w S.. Powód miał tam produkować transformatory, dławiki i inne półprodukty dla pozwanego wykorzystując do tego urządzenia stanowiące własność pozwanego. Strony zawarły następujące umowy:

a) w dniu 21 lutego 2011r. umowę o współpracy [k.40] wraz z umową o zachowaniu poufności [k.55],

b) w dniu 25 lutego 2011 r. ramową umowę najmu urzędzeń [k.51].

Na mocy umowy o współpracy pozwany odbiorca miał składać powodowemu dostawcy pisemne zamówienia, a dostawca miał je potwierdzać w ciągu trzech dni roboczych (§ (...)). Strony uregulowały procedurę odbioru i zgłaszania wad (§ (...)). Dostawca udzielił gwarancji jakości (§ (...)). Dostawca był zobowiązany do posiadania polisy OC oraz do ubezpieczenia materiałów dostarczanych przez odbiorcę (§ (...)).

Zgodnie z § (...) umowa została zawarta na czas nieokreślony, przy czym każdej ze stron przysługiwało uprawnienie do jej wypowiedzenia z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia (...) lub ze skutkiem natychmiastowym w razie rażącego naruszania umowy przez drugą stronę.

Cztery dni później strony zawarły ramową umowę najmu urzędzeń na czas nieoznaczony, z zastrzeżeniem jej wygaśnięcia w stosunku do wszystkich urzędzeń w każdym przypadku rozwiązania lub wygaśnięcia umowy o współpracy. Strony ustaliły, że ze względu na specyfikę działalności pozwanego, będzie on mógł wypowiedzieć tą umowę z zachowaniem tygodniowego terminu wypowiedzenia w stosunku do określonego urzędzenia, które jest mu akurat potrzebne dla innych celów. W takiej sytuacji powód miał wydać dane urzędzenie w ciągu jednego dnia roboczego od dnia złożenia przez pozwanego oświadczenia o wypowiedzeniu (§ (...)). Najemca (powodowy dostawca) miał ubezpieczyć wynajmowane urzędzenia (§ (...)).

Wartość zamówień odbiorcy rosła od 85.670,01 zł w marcu 2011r. do 253.518,67 zł w lipcu 2011r. [k.621-623]. Zgodnie z umową o współpracy dostawca miał składać ofertę cenową zawierającą ceny jednostkowe, a odbiorca miał akceptować ofertę (§ (...)). Ostatnim uzgodnionym cennikiem był cennik z 8 lipca 2011r. [k.580]. W istocie w toku współpracy strony nie zmieniały cen jednostkowych, a jedynie w kolejnych cennikach dodawały kolejne pozycje nieprzewidziane we poprzednim cenniku (oświadczenie powoda na posiedzeniu 11 grudnia 2014r. [k.652 1:07] niezaprzeczone przez pozwanego).

Dostawca na każdy miesiąc składał ofertę cen jednostkowych [np. k.579], w której – mimo braku takiego obowiązku w umowie – uzasadniał żadaną cenę jednostkową poprzez wskazanie składających się na nią kosztów i marży jednostkowej (wynikające z tych ofert sumy kosztów i marż w przeliczeniu na rzeczywiście zrealizowaną produkcję powód ujął w powołanych wyżej tabelach [k.621-622] niezaprzeczonych przez pozwanego w zakresie kosztów kalkulacyjnych). Kalkulacyjne koszty dostawcy w lipcu 2011r. wyniosły 210.730,68 zł, co przy sumie cen netto zapłaconych przez odbiorcę 253.518,67 zł oznaczało zysk kalkulacyjny w wysokości 42.787,99 zł.

Odbiorca mailowo zgłaszał zastrzeżenia dotyczące znikomej części dostaw [maile k.360-379, zestawienia reklamacji k.380-385]. W dniu 26 lipca 2011r. prezes zarządu powoda S. C. [zeznanie k.665] otrzymał od M. S., (pracownika pozwanego) wiadomość e-mail (k.88), z którego wynikało, że pozwany przewiduje kolejne zwiększenie ilości zamówień. Była to prognoza na miesiące sierpień i wrzesień 2011, a wynikało z niej, że liczba zamówień w tych miesiącach zwiększy się w porównaniu z liczbą zamówień zrealizowanych w lipcu. O godz. 10:47 tego samego dnia S. C. otrzymał jednak kolejną wiadomość (k.93), z której wynikało, że przedstawiona w pierwszej wiadomości prognoza jest nieaktualna, albowiem liczba zamówień ulegnie zmniejszeniu i wkrótce zostanie przesłana aktualna prognoza.

W dniu 28 lipca 2011 r. przedstawiciele odbiorcy zwrócili się do A. G. (zatrudnionego u dostawcy na stanowisku dyrektora) o spotkanie, które odbyło się tego samego dnia o godz. 18:00 w siedzibie pozwanego odbiorcy. Podczas spotkania przedstawiciele pozwanego wręczyli A. G. wypowiedzenie najmu wszystkich urzędzeń z zachowaniem tygodniowego terminu wzywające jednocześnie do zwrotu wszystkich urzędzeń w terminie jednego dnia [k.99]. Na tym samym spotkaniu wręczone zostało podpisane przez S. D. (ówczesnego prezesa zarządu pozwanego) rozwiązanie za porozumieniem stron Umowy o współpracy ze skutkiem natychmiastowym (k.102) oraz wyłączeniu zastosowania § (...) umowy przewidującego trzymiesięczny termin wypowiedzenia. Dostawca odmówił podpisania tego dokumentu. W dniu 29 lipca 2011 roku powód wydał pozwanemu wszystkie urzędzenia zgodnie z jego żądaniem.

Po oddaniu maszyn strony negocjowały warunki współpracy w innym obszarze tj. zlecenia powodowi produkcji kabli zaciskanych (e-maile k. 399- 404). Trwały także rozmowy o współpracy spółki (...) SA (powiązanej z powodową spółką) z pozwanym w zakresie klejenia rdzeni stalowych stakowanych (elementy te nie wchodziły w zakres umowy o współpracy stron).

Urządzenia odebrane powodowemu najemcy pozwany niezwłocznie przekazał W. O.[znanie k.663], z którym zawarł umowę o współpracy w zakresie dostaw elementów dostarczanych wcześniej przez powoda. Nowy dostawca przejął większość pracowników powoda, który zatrudniał ich na umowy krótkoterminowe lub umowy zlecenia i w związku z zerwaniem przez pozwanego współpracy ze skutkiem natychmiastowym nie ponosił kosztów wynagrodzeń po zerwaniu współpracy.

Pismem z 7 września 2011 roku (k.115) powód wezwał pozwanego do wydania urządzeń stanowiących przedmiot umowy najmu, do wykonywania umowy o współpracy oraz do zapłaty odszkodowania za niewykonywanie tej umowy w miesiącu sierpniu 2011 roku w wysokości 124.333 zł, na co pozwany odpowiedział pismem z dnia 12 września 2011 roku (k.124) odmawiając zadośćuczynienia wezwaniu. Wówczas powód zawiadomił o swoich roszczeniach jedynego współnika pozwanego. Następnie pozwany zdecydował się pismem z dnia 21 października 2011 roku (k.113) ponowić oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o współpracy (zostało ono doręczone powodowi w dniu 24 października 2011 roku). Wypowiedzenie to zostało złożone na podstawie § (...) umowy z zachowaniem trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia.

Pismem z 19 czerwca 2012r. [k.129] powód wezwał pozwanego do zapłaty odszkodowania dochodzonego niniejszym pozwem. Pismem z 21 czerwca 2012 roku pełnomocnik pozwanego odmówił uznania roszczenia [k.133].

Ponieważ powód wykonywał zamawiane elementy z materiałów pozwanego i miał możliwość natychmiastowego zwolnienia załogi (z czego skorzystał), z chwilą zaprzestania składania zamówień nie ponosił już kosztów materiałów i wynagrodzeń. Z kosztów nazwanych przez powoda ogólnymi [k.678] po zaprzestaniu produkcji na rzecz pozwanego powód ponosił tylko koszty ubezpieczenia 514 zł/mies. i utrzymania lokalu w wysokości 6.469,05 zł, tj. w razem 6.983,05 zł/mies.

Powyższy stan faktyczny został ustalony przede wszystkim w oparciu o niezaprzeczone przez pozwanego oświadczenia powoda zawarte w pismach procesowych i załączonych do nich zestawieniach (art. 230 K.p.c.).

Ponad ustalony stan faktyczny pozwany twierdził, że miał podstawy do natychmiastowego wypowiedzenia umowy o współpracy w dniu 28 lipca 2011r., lecz nie udowodnił tej tezy. Dopiero w trakcie procesu pozwany zaczął twierdzić, że przyczyną wypowiedzenia było zatrudnianie pracowników przez odbiorcę na umowach zlecenia umożliwiających natychmiastowe wypowiedzenie. Tezę tę miało potwierdzić zeznanie dyrektora pozwanego B. W. [k.558], lecz świadek nader ogólnikowo wskazywał przyczyny wypowiedzenia. Kolejny dyrektor pozwanego M. M. [k.564] zeznawał o zastrzeżeniach wobec takich form zatrudnienia, lecz nie wskazał ich jednoznacznie jako przyczyny wypowiedzenia. Obydwaj dyrektorzy powoływali się na ostrzeżenia dyrektora powoda Z. M., iż powód może nie poradzić sobie z taką obsadą. Świadek, były dyrektor, Z. M. nie potwierdził tego [k.651].

Także podnoszone przez pozwanego reklamacje nie były przyczyną wypowiedzenia. Reklamacje te stanowiły bardzo niewielką część produkcji (zestawienie produkcji k.621-623, zestawienia reklamacji k.380-385, zeznanie Z. M. k.651). W szczególności maile z 26 lipca 2011r. [k.88,93] wskazują, że decyzja o zerwaniu współpracy z powodem i nawiązaniu jej z W. O. zapadła na szczeblu ścisłego kierownictwa pozwanego z wyłączeniem pracowników na co dzień składających zamówienia u powoda i odpowiedzialnymi za kontrolę jakości. Pozwany nie wykazał spełnienia przesłanki z(...) umowy, tj. rażącego naruszenia jej przez powoda.

Pozwany przyznał wielkość sprzedaży powoda na rzecz pozwanego, lecz w celu ustalenia utraconego zysku zażądał opinii biegłego na wysokość kosztów. Na posiedzeniu 15 października 2013r. sąd oddalił ten wniosek dowodowy [k.493 40m] wyjaśniając w ustnym uzasadnieniu, że obowiązkiem pozwanego jest wskazanie pozycji kosztów, gdy dopiero

rodzaj zakwestionowanych kosztów pozwoli na ocenę, jakimi dowodami może zostać rozstrzygnięty spór. Ponadto, jak zostanie uzasadnione niżej w wyjaśnieniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia, utracone zyski zostały obliczone nie w oparciu o rzeczywiste zyski powoda, lecz w oparciu o jednostkowy zysk kalkulacyjny stanowiący uzasadnienie comiesięcznych ofert powoda.

Powód wskazał sumę miesięcznych kosztów utrzymania lokalu, w którym prowadził produkcję na rzecz pozwanego, na 12.938,10 zł, lecz nie potrafił wyodrębnić z tej sumy kosztów mediów, których nie ponosił już po zaprzestaniu produkcji. Na podstawie art. 322 K.p.c. sąd oszacował, że z chwilą zaprzestania produkcji koszt utrzymania lokalu zmalał o połowę do sumy 6.469,05 zł.

Sąd zważył, co następuje:

Wg pozwanego, skoro umowa o współpracy nie gwarantowała powodowi składania zamówień przez pozwanego, powodowi nie przysługuje odszkodowanie za nagłe zaprzestanie zamówień. Taka interpretacja pozbawia jakiegokolwiek znaczenia § (...) umowy przewidujący trzymiesięczny okres wypowiedzenia. Pozwany przyznawał, że ostrzegał powoda, iż skala zamówień będzie uzależniona od zapotrzebowania spółki matki pozwanego (jedynego wspólnika pozwanej spółki). Jednakże pozwany nie zaprzestał składania zamówień ze względu na brak zapotrzebowania spółki matki, lecz ze względu na przeniesienie produkcji do firmy W. O.. W oparciu o umowę o współpracy powód mógł zasadnie oczekiwać, że nie nastąpi natychmiastowe zaprzestanie składania zamówień. Niezamawianie dostaw jest naruszeniem umowy o współpracy i na podstawie art. 471 K.c. powodowi przysługuje odszkodowanie za powyższe naruszenie umowy. Jw. uzasadniono, pozwany odbiorca nie udowodnił, iż dostawca rażąco naruszał postanowienia umowy, co uprawniałoby odbiorcę do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym (§ (...) umowy).

Sporne było, czy odbiorca wręczył dostawcy wypowiedzenie umowy o współpracy ze skutkiem natychmiastowym w ostatnich dniach lipca 2011r. Niezależnie od tego, czy zostało wręczone pisemne wypowiedzenie, odbiorca w sposób niebudzący wątpliwości ujawnił dostawcy wolę natychmiastowego zakończenia współpracy. Dlatego dostawcy przysługuje odszkodowanie za trzymiesięczny okres wypowiedzenia. Ponowne wypowiedzenie umowy w październiku 2011 roku było zbyteczne.

Na podstawie art. 361 § 2 KC dostawcy przysługuje odszkodowanie w wysokości zysku, który by osiągnął, gdyby umowa została wypowiedziana z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Dostawca podnosił, iż w rzeczywistości jego koszty były znacznie niższe, niż wskazywane odbiorcy w kalkulacjach będących uzasadnieniem ofert na ceny jednostkowe, a tym samym jego zyski w rzeczywistości były wyższe, niż wynikałoby to z kalkulacji. Jednakże zrywając umowę odbiorca miał prawo działać w zaufaniu do kalkulacji. Odbiorca zasadnie mógł oczekiwać, że zyski utracone przez dostawcę nie przewyższają zysków wynikających ze składanych kalkulacji. Kalkulacyjne koszty dostawcy w lipcu 2011r. wyniosły 210.730,68 zł, co przy sumie cen netto zapłaconych przez odbiorcę 253.518,67 zł oznaczało zysk kalkulacyjny w wysokości 42.787,99 zł [k.623].

Dostawcy przysługuje odszkodowanie za zysk utracony w miesiącach sierpień, wrzesień i październik 2011 roku. Od nawiązania współpracy do lipca 2011 roku włącznie skala miesięcznych zamówień pozwanego zwiększała się. Dlatego zasadne jest założenie powoda, iż w razie wypowiedzenia umowy pod koniec lipca 2011 roku ze skutkiem na koniec października 2011 roku powód co miesiąc osiągałby zysk co najmniej równy zyskowi za lipiec 2011 roku. Sprawie stosuje się art. 322 K.p.c. i zgodnie z tym przepisem sąd może przyjmować założenia tylko rodzaju, gdyż ścisłe udowodnienie utraconego zysku jest niemożliwe.

Zakres odszkodowania określony w art. 361 § 2 KC poza utraconym zyskiem obejmuje koszty, które powodowi dostawca ponosił mimo zerwania umowy przez odbiorcę. Dostawca przyznał, że miał możliwość natychmiastowego zerwania umów z osobami zatrudnionymi przy produkcji i skorzystał z tej możliwości. Zatem dostawca nie ponosił kosztów wynagrodzeń w okresie od sierpnia do października 2011 roku. Ujęta w kalkulacji amortyzacja maszyn okazała się czynszem najmu urządzeń od odbiorcy, który nie był płacony w powyższych miesiącach. Koszty ogólne powód przedstawił pismem z 5 maja 2015 roku [k.678]. Z kosztów tych tylko koszty utrzymania lokalu oraz koszty ubezpieczeń

nie były kosztami, które mógł natychmiast wygasić. Jak wskazano wyżej w części uzasadnienia poświęconej ustaleniu stanu faktycznego suma tych kosztów wynosiła 6.983,05 zł/mies.

Zatem w okresie przeznaczonym na wypowiedzenie powód co miesiąc tracił zysk w wysokości 42.787,99 zł i ponosił niemające pokrycia w zysku koszty w wysokości 6.983,05 zł, tj. razem 49.771 zł miesięcznie. O odszkodowanie za sierpień 2011r. powód wezwał pozwanego pismem z 7 września 2011 roku. W przypadku roszczenia odszkodowawczego czas potrzebny dłużnikowi na ocenę zasadności roszczenia wynosi co najmniej dwa tygodnie (art. 455 K.c.) i po uwzględnieniu czasu na korespondencję pozwany pozostawał w opóźnieniu od 1 października 2011r. O odszkodowanie za kolejne 2 miesiące od wezwał pozwanego pismem z 19 czerwca 2012 roku i pozwany pozostaje w opóźnieniu od 1 lipca 2012 roku.

Na podstawie art. 361 § 2 K.c. dostawcy nie przysługuje o zwrot nakładów na uruchomienie produkcji. W świetle kalkulacji złożonych przez dostawcę owe nakłady zwróciły mu się już wielokrotnie. Zgadzając się w umowie na trzymiesięczny okres wypowiedzenia bez podania jakichkolwiek przyczyn dostawca miał świadomość, że zgodnie z umową współpraca może potrwać tylko trzy miesiące, a trwała 5 miesięcy.

koszty

Nakład pracy każdego z pełnomocników uzasadnia ocenę kosztów zastępstwa na dwukrotną stawkę minimalną. Postępowanie dowodowe dotyczyło niemal wyłącznie tezy pozwanego, iż powód rażąco naruszył umowę, co upoważniło pozwanego do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym. W zakresie tej tezy pozwany przegrał w całości. Sąd ocenił, że z dwukrotnej stawki minimalnej jedna odpowiada nakładowi pracy związanemu z postępowaniem dowodowym. Dlatego na podstawie art. 103 K.p.c. powodowi przysługuje od pozwanego zwrot sumy 7.200 zł.

Pozostałe koszty zastępstwa, to jest także sumę 7.200 zł, należy rozdzielić stosunkowo (art. 100 K.p.c.). Powód wygrał w 25% i przysługuje mu 25% tej sumy, a pozwany wygrał w 75% i przysługuje mu 75% tej sumy. Ostatecznie pozwanemu przysługuje różnica, tj. 50% stawki 7.200 zł, czyli 3.600 zł.

Powodowi przysługuje zwrot opłaty 5% obliczonej od zasądzonej sumy, czyli 7.466 zł.

W sumie powodowi przysługuje od pozwanego $7.466 + 7.200 - 3.600 = 11.066$ zł.